

Ślusarz

722204

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Celem pracy ślusarza jest budowa prostych konstrukcji lub konserwacja i naprawa prostych mechanizmów i wyrobów metalowych. W zależności od rodzaju wykonywanych prac ślusarze specjalizują się w określonych kierunkach. Do najczęściej spotykanych należą:

- budowa prostych konstrukcji stalowych, np. krat, bram, ogrodzenia, zbiorników, zbrojeń budowlanych;
- konserwacja i naprawa urządzeń komunalnych, np. zamków, zasuw, zawiasów, prostych elementów instalacji wodno-kanalizacyjnych, grzewczych, gazowych i wentylacyjnych w budynkach;
- naprawy sprzętu domowego, np. maszyn do szycia, młynków, robotów kuchennych, wentylatorów i termowentylatorów, pralek, odkurzaczy itp.;
- naprawy prostych mechanizmów w nadwoziach samochodów, np. zamków, blokad, zawiasów, podnośników szyb, regulacji położenia foteli itp.;
- ślusarstwo artystyczne obejmujące wytwarzanie, naprawy i odtwarzanie metalowych wyrobów artystycznych, np. świeczników, kandelabrow, żyrandoli, okuć. W przypadku tej specjalizacji, oprócz umiejętności ślusarskich, niezbędny jest zarówno wyrobiony smak artystyczny jak i pewien zasób wiedzy z zakresu historii sztuki.

W zależności od specjalizacji ślusarz ma różne zadania i stosuje różne technologie i metody pracy.

Zadaniem ślusarza konstrukcji stalowych jest budowa trwałych, solidnie wykonanych konstrukcji. Wykonywane czynności to cięcie i kształtowanie prętów, płaskowników i kształtowników stalowych oraz łączenie ich w przewidziane konstrukcje metodą nitowania lub spawania (elektrycznego lub gazowego). Te prace są wykonywane za pomocą następujących urządzeń: pił ramowych i tarczowych, pras, wiertarek kolumnowych i ręcznych, szlifierek ręcznych oraz aparatów spawalniczych. Używa się także ciężkich stołów ślusarskich i specjalnych stojaków dostosowanych do wykonywanych konstrukcji.

Do zadań ślusarza urządzeń komunalnych i ślusarza sprzętu domowego należy utrzymanie tych urządzeń lub sprzętu w stałej gotowości i sprawności technicznej. Sprzęty domowe to na przykład maszyny do szycia, młynki, roboty kuchenne, wentylatory i termowentylatory, pralki czy odkurzacze. Do urządzeń komunalnych należą m.in.: zamki, zasuw, zawiasy, proste elementy instalacji wodno-kanalizacyjnych, grzewczych, gazowych i wentylacyjnych w budynkach mieszkalnych i przemysłowych. Ślusarze o wymienionych specjalnościach, oprócz umiejętności czysto mechanicznych, takich jak demontaż i montaż urządzeń, cięcie, piłowanie, wiercenie, nitowanie czy lutowanie, muszą mieć opanowane podstawowe

wiadomości i umiejętności z dziedziny elektrotechniki (podłączanie silników elektrycznych lub grzałek) oraz hydrauliki (łączenia rurowe), jak również metaloznawstwa (twardość, wytrzymałość, sprężystość, udarność, plastyczność i tym podobne cechy metali).

Do zadań ślusarza samochodowego należy wymontowywanie i zamontowywanie oraz ewentualna naprawa prostych mechanizmów w nadwoziu samochodu (zamki, blokady, zawiasy, podnośniki szyb, regulacje położenia foteli itp.). A wykonywane przez niego czynności naprawcze to roznitowanie lub demontaż tych mechanizmów, wymiana uszkodzonych elementów (czasami ich naprawa przez np. prostowanie) i ponowny montaż lub nitowanie.

Zadaniem ślusarza wyrobów artystycznych jest wytwarzanie, naprawy i odtwarzanie (rekonstrukcje) metalowych wyrobów artystycznych, takich jak świeczniki, kandelabry, żyrandole, okucia artystyczne. Ślusarz dokonuje ręcznej obróbki odlewów, kształtuje pręty, płaskowniki i kształtowniki, wycina uszkodzone elementy i je odtwarza.

Zasadniczym wyposażeniem ślusarskiego stanowiska pracy jest stół warsztatowy z imadłem i (najczęściej) z wiertarką stołową. W zależności od specjalizacji są na nim także inne urządzenia (wymienione powyżej), na przykład te, których używa ślusarz konstrukcji stalowych czy piece do grzania prętów lub płaskowników przed kształtowaniem ich przez ślusarza wyrobów artystycznych. Narzędzia używane przez ślusarzy to głównie młotki, przecinaki, piłki ręczne i pilniki do metali, wkrętaki, płaskoszczypy, klucze monterskie, lutownice, wiertarki i gwinciarki ręczne, a ponadto narzędzia pomiarowe, takie jak suwmiarka i szczelinomierze, ale również liniały, poziomice czy kątomierze (ślusarze konstrukcji stalowych) oraz woltomierze i amperomierze (ślusarze urządzeń komunalnych i ślusarze sprzętu domowego).

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Ślusarze sprzętu domowego, ślusarze samochodowi i ślusarze wyrobów artystycznych, pracują wyłącznie w pomieszczeniach zamkniętych, ogrzewanych i nie wymagających specjalnej wentylacji. Ślusarze urządzeń komunalnych bardzo niewiele czasu spędzają poza pomieszczeniami, a ślusarze konstrukcji stalowych przez blisko 50% czasu pracy wykonują swoje zadania na otwartym powietrzu. Prace ślusarskie nie są niebezpieczne i nie stwarzają zagrożeń chorobowych. Bezpieczeństwo pracy ślusarza zależy przy tym od prawidłowego utrzymania narzędzi. Ponadto ewentualnym zagrożeniom podczas pracy można zapobiec, stosując prawidłowe ubranie robocze.

warunki społeczne

Praca ślusarzy jest w zasadzie pracą indywidualną. Ślusarze sprzętu domowego i ślusarze wyrobów artystycznych pracują w małych (1-3-osobowych) firmach usługowych i przeważnie są właścicielami lub współwłaścicielami tych firm. Ich kontakty z innymi ludźmi polegają głównie na kontaktach ze zleceniodawcami usług i odbiorcami wyrobów. Ślusarze konstrukcji stalowych pracują na ogół w nieco większych firmach (4-8-osobowych). W zasadzie kontaktują się jedynie ze współpracownikami. Z klientami spotyka się najczęściej właściciel firmy. Ślusarze urządzeń komunalnych i ślusarze samochodowi pracują zazwyczaj w większych firmach (administracje domów mieszkalnych, zakłady przemysłowe, duże domy handlowe, stacje

obsługowo-naprawcze samochodów). Ich kontakty z ludźmi spoza przedsiębiorstwa są sporadyczne.

warunki organizacyjne

Praca ślusarzy jest jednozmianowa i trwa 6 do 8 godzin dziennie. Nie wymaga ona wyjazdów poza miejsce pracy. Wyjątkiem są ślusarze konstrukcji stalowych, którzy okresowo zatrudniają się na budowach. Praca ślusarzy sprzętu domowego i ślusarzy wyrobów artystycznych nie jest nadzorowana, a w pozostałych specjalnościach jest nadzorowana okresowo, głównie w formie stawiania zadań i kontroli jakości oraz czasu ich wykonania.

Praca ślusarzy jest w zasadzie (poza ślusarzami wyrobów artystycznych) pracą rutynową, choć nie monotonna. Zadania do wykonania są zmienne, lecz podobne pod względem zakresu i technologii wykonania. Wykonując swoje zadania, ślusarz odpowiada za powierzony mu materiał oraz maszyny i urządzenia.

Wymagania psychologiczne

Kandydat do zawodu ślusarza powinien charakteryzować się zainteresowaniami i zdolnościami technicznymi. Ułatwiają one zrozumienie zasad działania naprawianych mechanizmów oraz zasad konstrukcji. Szczególnie ważna jest duża zręczność rąk i palców, przydatna np. podczas demontażu i montażu sprzętu domowego czy lutowania drobnych elementów. Ze względu na jakość wykonywanej pracy ceniona jest dokładność oraz dobra koordynacja wzrokowo - ruchowa. Ślusarz wyrobów artystycznych powinien ponadto mieć uzdolnienia i zainteresowania o charakterze artystycznym (np. rzeźbienie, plastyka).

Nie są wymagane specjalne predyspozycje psychiczne, ale w zawodzie tym nie mogą być zatrudniane osoby niezrównoważone psychicznie.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Prace ślusarskie są na ogół lekkie, nie wymagają znacznego wysiłku fizycznego. Jedynie pracę ślusarzy konstrukcji stalowych można zaliczyć do średnio ciężkich. Wykonywane przez ślusarzy czynności wymagają jednak dobrej ogólnej sprawności fizycznej. Nie ma więc możliwości zatrudniania w tym zawodzie ludzi niepełnosprawnych. Jedynie w specjalności ślusarza wyrobów artystycznych do wykonywania niektórych prac mogłyby być zatrudnione osoby z dysfunkcją nóg.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem podjęcia pracy w zawodzie jest ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej z kierunkiem nauczania „ślusarstwo”. Są to zazwyczaj szkoły o profilu mechanicznym. Jest ich w Polsce bardzo dużo, znajdują się praktycznie w każdym większym mieście.

Ślusarze konstrukcji stalowych dodatkowo powinni ukończyć kurs spawalnictwa gazowego i elektrycznego, a ślusarze wyrobów artystycznych kurs lub studium rzemiosł artystycznych. Istnieją także zasadnicze szkoły zawodowe kształcące w kierunku ślusarstwa artystycznego.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie ślusarza MOŻLIWOŚCI AWANSU W HIERARCHII ZAWODOWEJ nie są wielkie. W dużych zakładach konstrukcji stalowych, po nabraniu znacznego doświadczenia zawodowego, ślusarz może awansować na funkcję brygadzysty. Najistotniejszą drogą awansu jest podjęcie pracy na własny rachunek. Jest to jednak możliwe dopiero po zdobyciu odpowiedniego doświadczenia.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Możliwość podjęcia pracy w zawodzie ślusarza mają mężczyźni do 40-45 roku życia, mający zawody pokrewne, a nawet bez wyuczonego zawodu, lecz posiadający uzdolnienia techniczne. Ci ostatni muszą jednak przejść okres praktycznego przyuczenia do zawodu, po którym mogą wykonywać proste prace ślusarskie.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- monter instalacji sanitarnych
- monter konstrukcji stalowych
- metaloplastyk
- monter maszyn i urządzeń mechanicznych
- technik mechanik
- ślusarz narzędziowy

Polecana literatura

Bożenko L., Maszynoznawstwo dla zasadniczych szkół zawodowych, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1996.

Górecki A., Grzegórski Z., Ślusarstwo przemysłowe i usługowe, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1993.

Hillar J., Jarmoszuk S., Ślusarstwo i spawalnictwo, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1995.

Solis H., Sybilski T., Ślusarz wyrobów artystycznych, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1991.

Zatyka H., Spawanie i nitowanie, Warszawa, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1990.